

M. Jernican

FINLAND

HET TOERISTENLAND
DER TOEKOMST

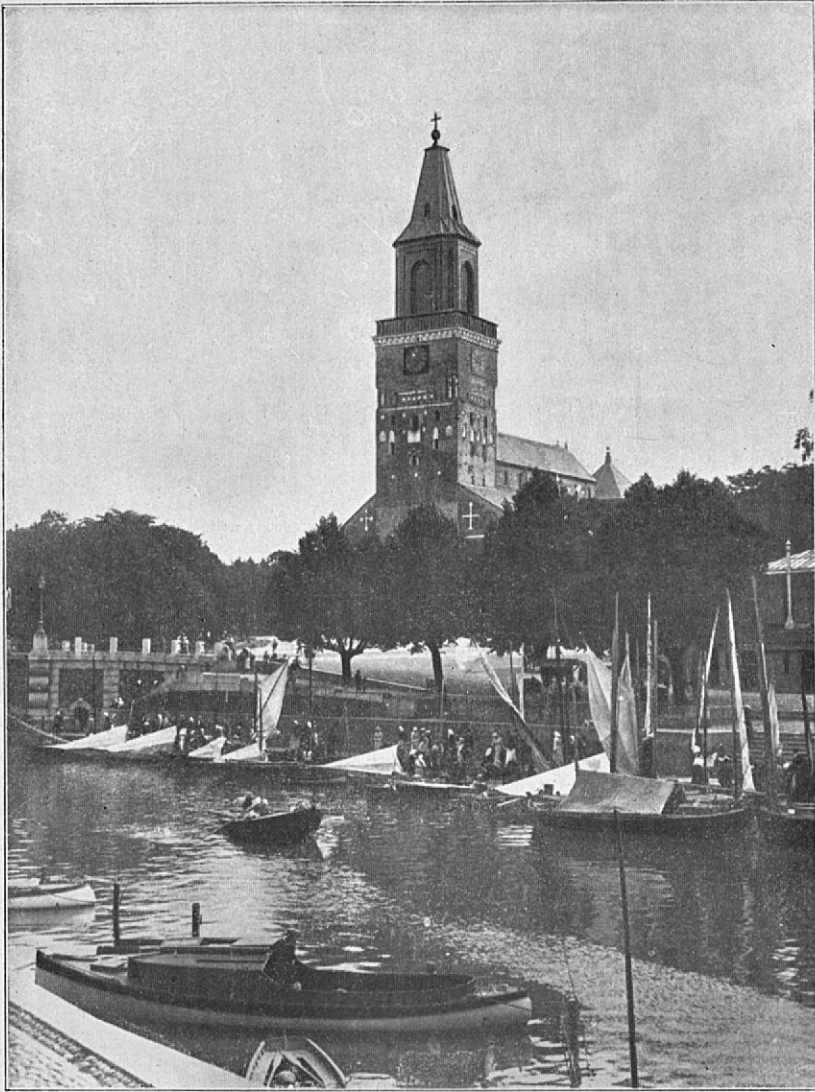
F I N L A N D

„Onbekend maakt onbemind!” In die paar woorden ligt Finland's vonnis. Zóó uitgesproken is het zelfs clement. In werkelijkheid is het met Finland's reputatie nog erger gesteld: *Suomi* — zooals de Finsche naam voor dat land luidt — staat ook in een kwaden roep. Niet alleen voor ons Hollanders; een Franschman heeft het eens genoemd „le pays le plus ignoré de l'Europe” en hij voegde er in één adem aan toe: omtrent deze terra incognita „régnaient des idées assez confuses et souvent bizarres.” 1) Zoo is het inderdaad; in Nederland en helaas ook elders. Wie den naam Finland hoort denkt onwillekeurig aan Rusland: Russische toestanden, Russische steppen, Russische koude en Russische revolutie. Een jammerlijk misverstand, des te pijnlijker voor het Finsche volk, wijl het zich in alles met Rusland contrasteerend gevoelt en dag-in-dag-uit aan den lijve ondervindt, hoe pernicieus de nabuurschap van Rusland bij de andere Europeesche volken wantrouwen wekt tegenover de eigen binnenlandsche toestanden en tegenover het economisch leven van Finland, getuige de moeilijkheden, waarmede Finland te strijden heeft om heden ten dage ter versterking van zijn valuta buitenlandsche leeningen geplaatst te krijgen. „Ce n'est pas seulement entre la nature de la Finlande, avec son sol granitique et ses lacs innombrables et celle des vastes plaines de la Russie qu'il y a contraste — aldus lezen wij in een economisch aperçu gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek 2) — les caractères des deux peuples présentent également des différences essentiels: comme dans le passé, la Finlande restera dans l'avenir l'avant-poste solide de la culture de l'Europe occidentale en face des forces destructives de l'est.”

Toch, niets is duurzamer dan een kwade roep. Finland wekt nu eenmaal gedachten aan oorlog en opstand, Roode en Witte Terreur. Hoe dat alles precies in elkaar zit: wáár, tegen wie en voor wát er gevochten werd — men weet het niet en het interesseert onze Hollandsche goê-gemeente ook niet bijster. Het is te ver af en wie dáár leeft wie dáár zorgt. Vraagt men, zoo langs zijn neus weg in een gezelschap Hollanders, wat zij van Finland weten, dan krijgt men ongeveer het volgende antwoord: een klein landje (in werkelijkheid is het grooter dan Groot-Brittannië, België en Nederland tezamen) ergens hoog in het Noorden, tusschen Zweden en Rusland, een doolhof van meren en waterwegen, veel sneeuw en ijs, hout, dat zoomaar in de rivieren geworpen wordt en dan wel vanzelf zijn weg naar zee vindt, lange nachten, koude dagen en sombere menschen. Behalve dat weet dan nog meestal een politicus onder

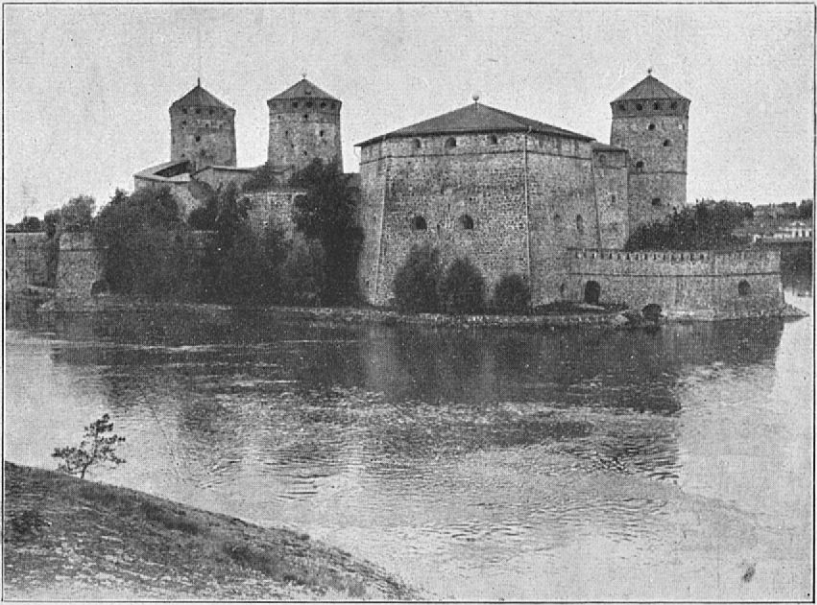
hen te vertellen, dat Prof. v. d. Vlugt uit Leiden jaren geleden een brochure geschreven heeft voor Finland's zelfstandigheid, zich later nog in een paar brochures in zake de Alandseilanden gewerd heeft, en dat hij, in verband daarmee, de gast geweest is van den Finschen President...

De oogst van aardrijkskundige en algemeene kennis onzer landgenooten is, wat Finland aangaat, wèl gering. Maar ver-
g é é f l i j k. Aardrijkskunde is op onze lagere en middelbare scholen geen h o o f d v a k. Ook geen vak, dat de h a r t e n der leerlingen steelt. Het leent er zich trouwens weinig toe om in novelle- of detective-romanvorm gedoceerd te worden, en wat de buitenschoolsche kennisvergaring aangaat: de tijd, dat de geografie op gelukkige, instructieve wijze de cinéma beheerschte, was te kort van duur dan dat den bioscoop-bezoekers onder een smeltende viool-solo nog andere toeristen-paradijzen voor oogen getrillerd konden worden dan een sentimenteel Rijn-reisje of een romantisch uitstapje naar de Italiaansche meren. Finland was voor bioscoop-opname nog niet aan de beurt, toen in de film-wereld de aardrijkskundige voorlichting ijlings het veld moest ruimen voor aan geen grenzen gebonden aardsche-tragedies en lucht-drama's. Ook van „hooren-zeggen" werd men in Nederland omtrent Finland niet veel wijzer. Een massa menschen — een Nederlander reist bij voorkeur op zijn stoel — „k e n n e n" de halve wereld, zonder er ooit zelf geweest te zijn... uit de reisverhalen van anderen. Maar waar haast niemand naar Finland reisde, bleven ook de reisverhalen achterwege. En mèt de reisverhalen de prentbriefkaarten. En mèt de prentbriefkaarten de reproducties in de geillustreerde pers. En zoo bleef Finland een onbekend land. Er schemerde in het gedachtenleven van de groote „Men" iets van Eskimo-achtige bewoners in bontjassen, gezeten in arresleden door drie paarden getrokken en achtervolgd door huilende wolven over een woestenijs van sneeuw of door de onmetelijke wouden van sombere pijnboomen. En een enkele onzer, die toevallig een boek in handen kreeg, waarin van Finland sprake was, keek verwonderd op, als hij las van de wondere schoonheid der Finsche natuur, van de zeldzame bekoring van het Finsche landschap, van „la splendeur de ces nuits finlandaises, ces belles nuits du nord qui ne sont, en été, qu'un long crépuscule", van de roemrijke historie van het Finsche volk en de eigenaardige bekoorlijkheden der steden: van Helsingfors, „la brillante métropole actuelle" en Abo, „la mélancolique capitale déchue" van „les merveilleux spectacles d'une terre jamais monotone, qui réserve pour ses hôtes de douces surprises à chaque pas" (3). En van steden gesproken: ja men kende den naam van de hoofdstad, maar de namen van andere steden, van meren, van kanalen, van golven? 't Lag alles in duistere onbekendheid: Helsingfors

Dom van Åbo

met zijn modern station en zijn statige universiteit, Åbo met zijn oude rustige kathedraal, Olafsborg, met zijn doorkogelde muren, Tammersfors (Tampere) 4) met zijn lakenfabrieken — „un Manchester sans fumée” — de papierfabrieken aan de Kymijoki, het wonder van ingenieurskunde: het Saïma-kanaal met zijn 28 sluizen

De Olofsborg te Nyslott

Finland is een land met een toekomst, waarop binnenkort veler oogen gevestigd zullen worden. En Nederland zorge er voor, dat zijn burgers er spoedig hun oogen — en schreden — heen richten. Finland en Nederland kunnen goede vrienden worden. Zaken vrienden; want Finland kan gebruiken wat Nederland produceert en Nederland heeft veel noodig van wat Finland's industrie — in korten tijd gansch en al gemoderniseerd — vervaardigt. Maar wij kunnen vrienden worden ook nog op ander gebied: op dat van het tourisme. Want Finland heeft natuur- en stedenschoon met een eigen karakter. Een karakter, dat ons Hollanders, sympathiek is

*

Water en bosschen en een grond van graniet. Meren, groot en eenzaam, met donkere wouden omzoomd. Bosschen, duister en diep, met hooge, rechte pijnboomen die droomerig zich spiegelen in de klare blankheid van een roerloos-ffen binnenmeer. Een land met „duizend meren” 5) en meren met „duizend eilandjes”. En tusschen de meren, tusschen de bosschen, ook in de meren en in de bosschen: de brokken graniet, de klompen graniet, de rotsen graniet, genoeg om er al de hoofdsteden van Europa mee te bouwen, hard, sterk graniet, waarmede Peter de Groote de Finsche bevolking, vrouwen en grij-

Finsche kleederdracht

saards, met bloedende geeselslagen d w o n g St. Petersburg te stichten; hard, onvergankelijk graniet, waarvan ook een zerk de tombe dekt van Napoleon in den Dôme des Invalides te Parijs. Finland is het land der contrasten. En het land der nog ongerepte natuur-schoonheden. Het land van de Imatra en de Vuoksi-vallen, „les plus belles, du moins les plus grandes chutes

Op een eiland

de l' Europe". Natuur-teederheden en de wildheid van bruisende watervallen en levensgevaarlijke stroomversnellingen. Een mengeling van onstuimigheid en kalme rust: dezelfde trek, die men ook in het karakter van het Finsche volk, in hun historie en in hun volkslied telkens en telkens weer terugvindt. Land en volk zijn nauw tesamen gegroeid en het valt den toerist aanstonds op, dat land en volk niet te scheiden zijn, dat het eene even verrassende trekken vertoont als het andere. Beide: bodem en bevolking zijn nog in wording, nog in werking; nog voortdurend rijst de bodem ten opzichte van de zee, zoodat telkens weer nieuwe eilanden en landtongen boven het watervlak komen bloot te liggen. Oude visschers weten zich te herinneren, dat hun zonen thans de kudden hoeden op dezelfde plek, waar zij eertijds hun boot voortroerden. „Ce sourd travail des siècles” komt ook tot uiting in het karakter van het Finsche volk; ook in het volk zelf rijzen telkens nieuwe krachten, nieuwe strevingen omhoog, die soms lang hebben gesluimerd onder de oppervlakte en men vindt naast de meest moderne en vooruitstrevende opvattingen en instellingen 6) nog de overblijfselen van oude, middeleeuwsche tendenzen — gelijk men oude gletscherbeddingen tusschen de bergglooiingen aantreft en op de toppen van sommige heuvels nog vinden kan de overblijfselen van de oude Vikingerschepen. En de afwisseling, welke aan het landschap

Rivier in Tavastland

zulk een groote beking geeft, die het soms doet evenaren aan de liefelijkste plekjes van zuidelijke landen en dan weer doet ondergaan de huiverende pracht der eenzame Noorsche fjorden — diezelfde afwisseling komt tot uiting in het stadsleven, in de arbeiders der fabrieken: sterke, standvastige geduldige, niet

zelden hoekige figuren, maar met een touchante teederheid voor bloemen: geen arbeiderswijk, waar niet de vensters versierd zijn met fuchsia's en geraniums, zorgzaam verpleegd en tegen de ruwe vlagen van wind en weêr beschermd....

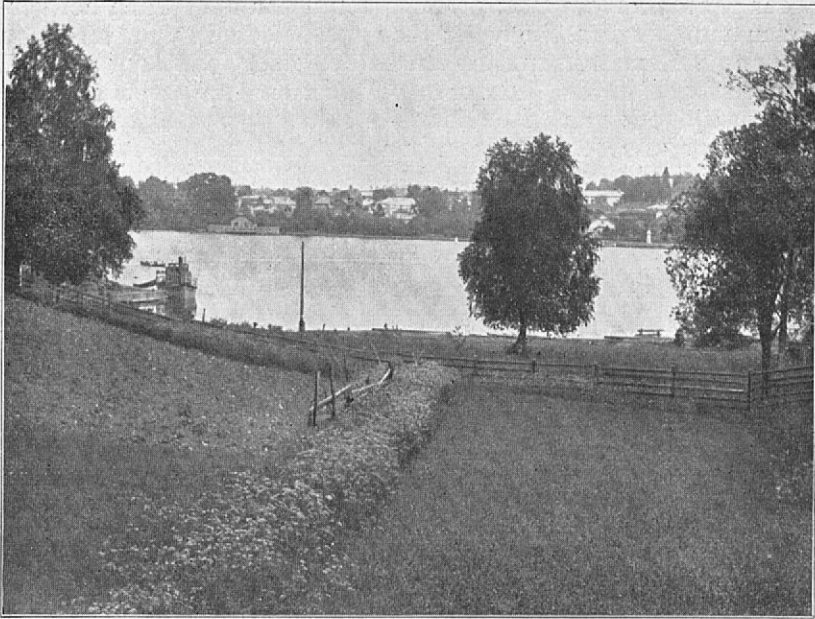
Wie van watersport houdt, vindt op de Finsche wateren — meren, rivieren, kanalen en waterwegeltjes — zijn volle bevrediging; wie in dezen eilanden-tuin de grillige water-paden wil volgen, die de duizend meren verbinden en die telkens nieuwe perspectieven openen, telkens nieuwe achtergronden en uitzichten, hij vindt, waar hij gaan wil, modern ingerichte, voor het bevaren van ondiepe wateren speciaal gebouwde stoombooten om hem op gemakkelijke en comfortabele wijze in te leiden

Hôtel bij de Imatra-waterwallen

in het wondere rijk van rust en schoonheid, waar de vermoeide geest de zorgen van het dagelijksch bestaan vergeet en de mensch gelegenheid heeft zichzelf te wezen. „J'ai vu les forêts vierges de l'Afrique centrale et les jungles où errent les éléphants de Ceylon — schrijft Leclercq in zijn reeds boven vermeld boek — mais à la troublante et inquiétante beauté des forêts équatoriales je préfère la beauté la plus chaste et la plus apaisante d'une forêt finlandaise. Nulle part on ne goûte mieux le charme du calme et du silence”.

Toch meene men niet, dat met het natuurschoon alleen alles van Finland gedaan en alles gezegd ware. De steden spreken

Heinola

Imatra-watervallen

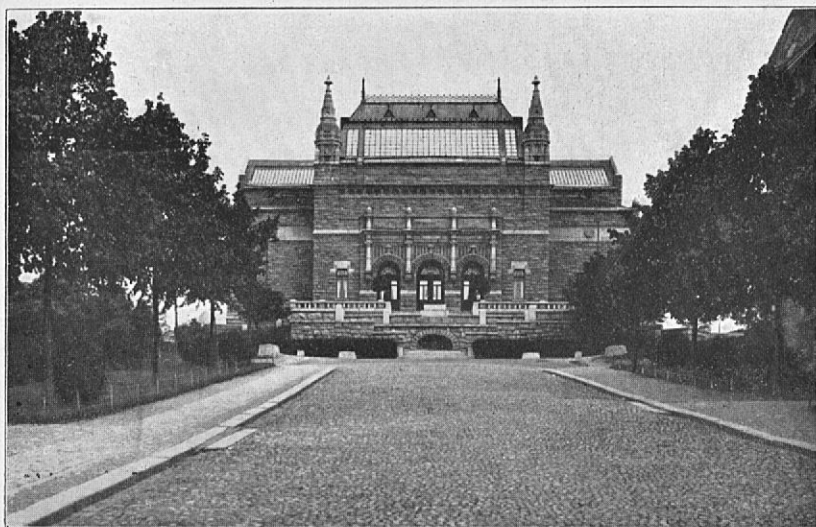
weer gansch andere taal: zij herinneren den toerist aan het verleden van het Finsche volk: een geschiedenis van bloed en tranen, van martelaarschap en heldengeest, een lang verhaal van oorlogen, brand, hongersnood, pest en van „grooten haat” — het tijdperk van „Iso viha” —, maar boven alles en vóór alles, door alle eeuwen heen een geschiedenis van worsteling om de vrijheid, van voortdurenden strijd voor zelfstandigheid en onafhankelijkheid. Tot op den huidigen dag leeft die strijd in de gemoederen der Finsche bevolking voort, in de laatste jaren zich uitend in een krachtig en met succes bekroond streven om zich economisch en geestelijk op te werken; onderwijs, wetenschap, industrie, veeteelt en landbouw hebben in de laatste jaren een ontwikkeling ondergaan, waarvan de beteekenis in Europa nog veel te weinig is doorgedrongen, maar waardoor

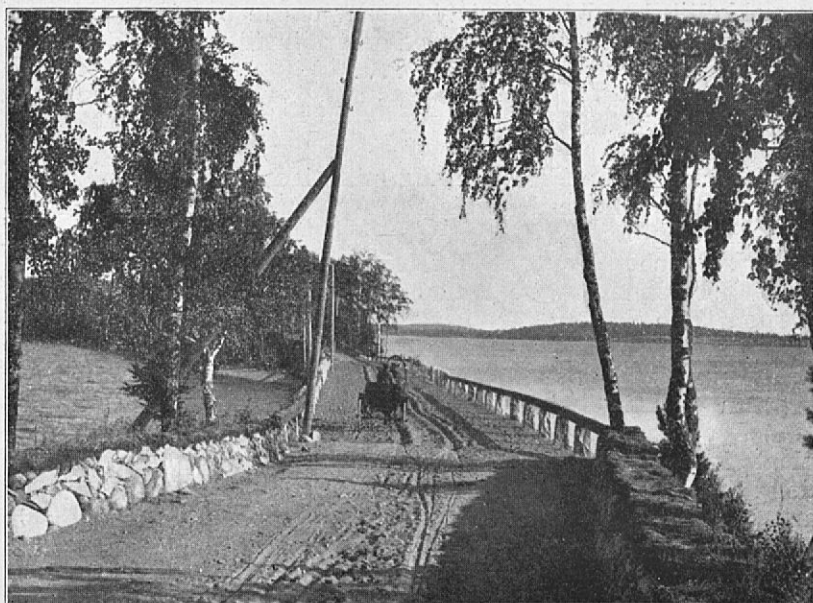
Stationsgebouw te Helsingfors

het Finland gelukt is, te midden van de wereld-crisis en na de verwoestingen van den vrijheidsoorlog in betrekkelijk korten tijd een hechte en stevige basis te leggen voor den grooten socialen en economischen wederopbouw, basis die haar steunpunt vindt in den sterken wil van een vastberaden en door de eeuwen heen beproefd volk om tot het uiterste zijn krachten in te spannen voor de utiliseering van 's lands groote natuurlijke rijkdommen.

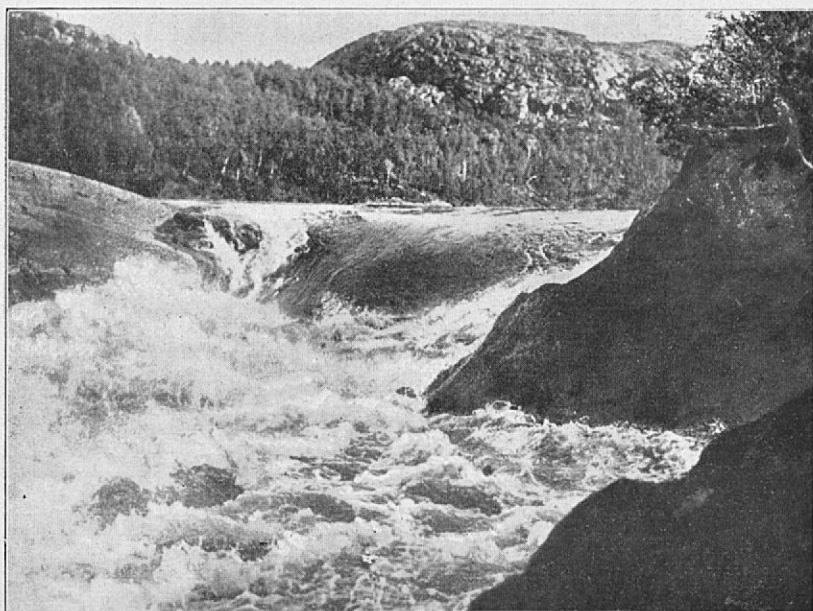
Nu de Nederlanders de laatste jaren op hun uitstapjes en vacantie-reisjes naar de vanouds bekende toeristencentra zulke eigenaardige ondervindingen hebben opgedaan, speciaal wat betreft het soortelijk gewicht van het tegenwoordige „reizend publiek”, kan het misschien van belang zijn de w a r e toeristen

Kunstmuseum te Åbo

Punkaharja

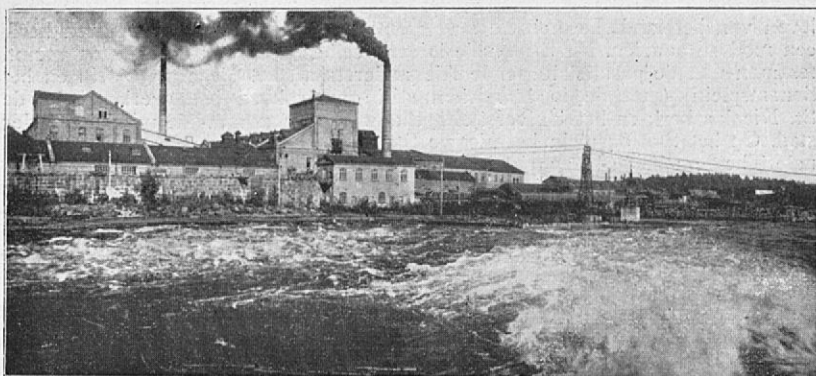
Patsjoki-watervallen

en de echte natuurliefhebbers te wijzen op een plekje gronds, gemakkelijk bereikbaar, niet-kostbaar om te bereizen, van een bijna spreekwoordelijk geworden gastvrijheid en waar de natuur waarlijk n a t u u r gebleven is

Naar Finland — Het Toeristenland der Toekomst!

*

- 1) Leclercq: La Finlande aux mille lacs. Paris 1914.
- 2) La République de Finlande, Aperçu économique et financier. Helsingfors 1921.
- 3) J. Bouchot, Voyages en Finlande, Helsingfors 1914.
- 4) In Finland dragen evenals in België de meeste steden en dorpen twee namen: een Finschen en een Zweedschen: Helsingfors heet in het Finsch Helsinki, Åbo heet Turku, Viborg heet Viipuri, Björneborg: Pori, enz.
- 5) In werkelijkheid zijn het er 35.000!
- 6) Zoo neemt de Vrouw in Finland een zeer vooraanstaande plaats in het openbare leven in, zoowel in arbeiderskringen — de ontwikkeling van de textielindustrie is te danken aan den arbeid der vrouwen — als in wetenschappelijke kringen: in 1870 werd de eerste vrouwelijke studente tot de Universiteit te Helsingfors toegelaten; sedert jaren heeft de vrouw het kiesrecht en maakt zij deel uit van de volksvertegenwoordiging. Een der bekendste Finsche architecten is een vrouw.

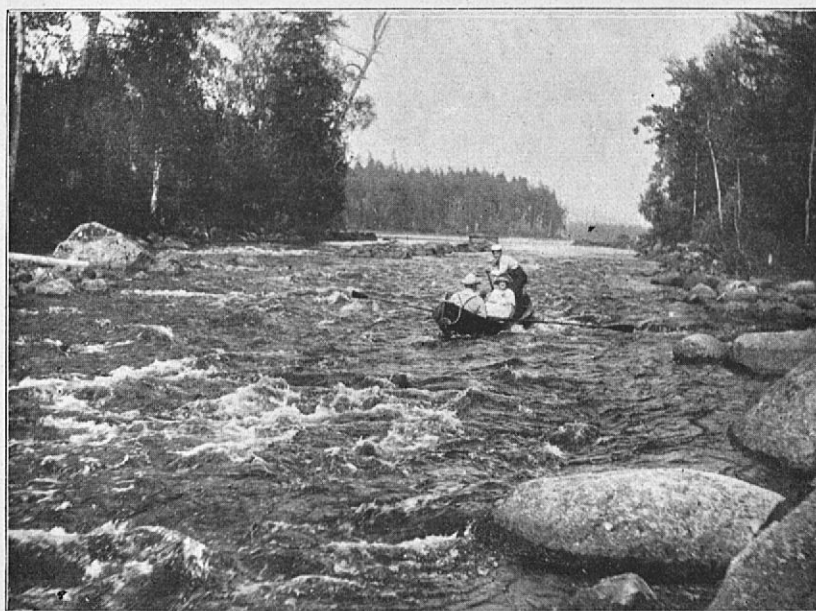
Papierfabriek te Kymmene

SPECIALE WENKEN VOOR RONDREIZEN DOOR FINLAND

Het beste seizoen voor een reis naar Finland is: Juni, Juli en Augustus.

Om Finland goed te zien, moet men den duur van de reis door Finland nemen: 15 à 20 dagen.

Voor een tocht door Finlands natuurschoon neme men als uitgangspunt Helsingfors, de hoofdstad, 180.000 inwoners, met een prachtig complex havens, waar alle voornaamste stoombootlijnen tesamen komen. De stad is het centrum van het wetenschappelijke, artistieke, finantieele en commercieele

Een Finsche rivier

leven van het land. De geheele stad met haar vele granieten gebouwen heeft een modern aanzien. De Esplanade is een veelbezochte wandelplaats en vormt, tesamen met de parallel loopende Alexanderstraat, het Regeeringsplein en het Senaatsplein (met de in klassieke stijl opgetrokken bouwwerken als de St. Nicolaaskerk en het Universiteitsgebouw) het monumentale middelpunt der stad. Op het Stationsplein het nieuwe Stationsgebouw en daarnaast het Nationale Theater; beide belangrijke bouwwerken van graniet in modernen stijl.

De omstreken van Helsingfors zijn zeer de moeite waard en een tocht met een van de talrijke kleinere of grootere stoomboten door dezen archipel („skär-gården“) is zeer aan te bevelen. De moderne pensions in de onmiddellijke omgeving te Munksnäs, Brändö, Drumsö en andere plaatsen zijn voor toeristen zeer aan te bevelen.

Men moet Finland bij voorkeur zooveel mogelijk per boot bereizen. Uit Helsingfors gaat men met modern ingerichte kustboten naar Wiborg. (Men vertrekt van Helsingfors vroeg in den ochtend en arriveert te Wiborg nog denzelfden avond.) De boot doet verschillende plaatsen aan o.a. de drie voornaamste uitvoerhavens van hout en papier: Lovisa, Kotka en Fredrikshamn (Hamina), en de voorhaven van Wiborg (Trångsund). Vanaf de boot kan men de groote houtzagerijen bij Kotka zien liggen.

Wiborg (Viipuri), 45.000 inwoners, is een oude koopmansstad en zeer de moeite waard om te bezichtigen (oude en moderne architectuur, kasteel, stationsgebouw, Esplanade, de parken „Mon repos“, Papula, enz.). Uit Wiborg vertrekken stoomboten, die door het Saima Kanaal varen: een allerinteressantste tocht, die de voorkeur verdient boven een reis per trein. Te Rät-tjärvi verlate men de boot om zich per omnibus of per auto te laten brengen naar de Imatra watervallen, die per trein uit Wiborg in drie uren te bereiken zijn.

De Imatra stroomversnellingen worden gevormd door de Vuoksen, die de groote afvloeiing vormt van het Saima waterbekken, dat met zijne talloze eilanden en bochten een oppervlak van 60.073 K.M.² of 20.8% der totale oppervlakte van Finland bedekt. De Imatra watervallen liggen 75 Meter hooger dan de zee. Al het water stroomt in overweldigende massa door nauw berglandschap en vormt aldus den Imatra-waterval, ongeveer 20 M. hoog en 325 lang. Het geluid van het over de rotsen neerploffende water kan op een afstand van 10 K.M. worden gehoord. In een seconde valt ca. 500.000 liter naar beneden en de kracht van deze watermassa bij normalen waterstand bedraagt 141.000 P.K. Beneden Imatra zijn nog andere watervallen; de belangrijkste en mooiste is de Vallinkoski, ca. 5 K.M. van Imatra.

Van Imatra of de nabijgelegene stad Lappeenranta (Willmanstrand) gaat de tocht verder, hetzij bij dag dan wel in den nacht „in the bright summer-night through lonely desolate regions“ naar Nyslott (Savonlinna), in welks onmiddellijke nabijheid het oude kasteel Olofsborg en iets verder Punkaharju, een der mooiste plekjes van het merenlandschap. Wie meer tijd te zijner beschikking heeft, kan van Nyslott met verschillende modern ingerichte booten uitstapjes maken naar alle kanten van dit fraaie merenland. Het meest aan te bevelen is de tocht naar Joensuu en door de Pielis-Kanalen naar Koli — vanwaar men het mooiste uitzicht heeft —; 242 M. hooger dan de Pielis-zee en 336 M. boven den zeespiegel. Uit Joensuu per trein naar Sortavala naar de natuurschoone kusten van Ladogazee, met 't eiland Walamo (het beroemde grieksch-katholieke klooster, gesticht 922) en via Käkisalmi en Elisenvaara terug naar Nyslott.

Van Nyslott per boot 300 K.M. verder naar Kuopio, het hartje van het merenrijk: „here one can listen en to the inmost secret of a northern landscape“. Het vergezicht vanuit de Uitkijktoren Puijo „over de duizend zeeën“ zal de toerist nooit vergeten.

Van Kuopio kan men per trein terug direct naar Helsingfors of naar Jyväskylä, het grootste centrum van de Triplexhout-industrie in Europa. Jyväskylä is het centrum van het middelste waterbekken van Finland, het Päijänne-watersysteem met een oppervlakte van 29.207 K.M.², welke — zoo

als Kuopio door het Saima-kanaal — door de Kymmene-rivier in directe verbinding staat met de Finsche Golf. Uit Jyväskylä kan men tochten en uitstapjes naar verschillende richtingen doen om de Finsche binnenlandsche natuurschoonheid beter te leeren kennen. Daar zijn ook verschillende prachtige gelegenheden voor vischvangst bij de vischrijke watervallen. In dit rayon liggen ook de uit Runebergs gedichten om hun natuurschoon zeer bekende gemeenten Saarijarvi, Viitassari, enz. Uit Jyväskylä kan men met een directe of met een „boemel” boot gaan over de 120 K.M. lange Päijänne-zee naar Vesijärvi en van daar verder ca. 4 uren per boot naar Heinola, een klein rustig toeristenstadje, welks omstreken zeer geschikt zijn om uitstapjes te voet of per boot te doen. Het meest interessante is de tocht per speciaal geconstrueerde stroom-boot door de Mankala-stroomversnellingen. Wie niet de gevaarlijkste gedeelten van de tocht per boot wil meemaken, kan voor de gevaarlijkste plaatsen uitstappen en langs de graaie oevers wandelen.

Na den tocht door de Mankala-stroomversnellingen kan de reis van Sitikala direkt naar het westen worden voortgezet; men passeert Lahti, het jong-

Borgå

ste stadje van Finland (moderne Finsche architectuur) en Tavastehus (Hämeenlinna) en bereikt vervolgens Tammerfors (Tampere), een typische industriestad — „Manchester sans fumée” — in het centrum van het derde belangrijke waterbekken van Finland, welke wateren een gebied beheerschen van 28.800 K.M. en door de Kokemäen joki-rivier met 35 watervallen naar de Botnische Golf afvloeien. Door gebrek aan het noodige kapitaal zijn de meeste van deze watervallen nog niet voor de industrie geëxploiteerd geworden.

Wie nog meer wenscht te zien van de Finsche industrieën, kan uit Mankala met de stoomboot „Hiidensalmi” naar Kouvola gaan om de papier-, houtpulp- en cellulose-fabrieken van de grootste Finsche onderneming, de Kymmene maatschappij te Voikka, Kuusankoski en Kymmene te bezichtigen. Hij kan dan verder zijn tocht langs de Kymmene-rivier voortzetten tot Kotka. Van de tusschen liggende talrijke watervallen, bij normale waterpeil tezamen 285.000 P.K., is ca. $\frac{1}{8}$ reeds voor de industrie in exploitatie (8 papier, hout-

pulp en cellulose-fabrieken, ca. 50 houtzagerijen en ca. 200 watermolens). Het Päjänne-waterbekken tezamen 1.240 K.M. lang, is van groote beteekenis voor de Finsche houtindustrie, omdat de boomen vanuit de bosschen direct in vloten getransporteerd kunnen worden tot aan de Finsche Golf.

Uit Kouvola of Tammerfors gaat men per trein naar Åbo (Turku) de oudste stad van Finland, 52.000 inwoners, met vele interessante historische (Kathedraal, Kasteel, Academiegebouw, etc.) en moderne bouwwerken. Åbo is in het gelukkig bezit van een aantal vaderlandslievende maecenaten door wier genereuze schenkingen o.a. twee particuliere Universiteiten (een Finsche en een Zweedsche), een kunstmuseum, een bibliotheek en een biologisch museum gesticht zijn.

De archipelag (Åbo-skärgården) is „het neusje van den zalm” van alle Finsche merenlandschappen. Wie niet meer tijd te zijner beschikking heeft om een tocht per boot terug naar Helsingfors te maken, moet in ieder geval nog een uitstapje naar de bekende badplaats Nådendal (Vallis gratie) maken, welke in een uur te bereiken is. „Het gouden strand” bij Nådendal is tot zomer-residentie van den Finschen President uitgekozen geworden.

Uit Åbo kan men met regelmatige passagierslijnen de terugreis via Stockholm, Kopenhagen of direct via Duitsche havens, nemen.

Voor zakenmensen, die alleen een paar dagen voor uitstapjes tijd over hebben, is de tocht van Helsingfors naar Mankala en een reis per kustboot naar Åbo zeer aan te bevelen.

Voor sport-liefhebbers is een tocht naar Noord-Finland Kuopio-Kajana Uleåborg-Rovoniemi en verder door Lapland naar het nieuwe Finsche gebied Petsamo by de IJszee zeer aan te bevelen. In verband met de tegenwoordige slechte verbinding door deze eenzame streken moet men goed voorzien zijn van proviand en verdere benoedigheden. Niet alleen de eenzame ongerepte natuur, maar ook de daghelle zomernachten maken een diepen indruk op den reiziger. Zoodra deze verbinding verbeterd wordt, zal Petsamo de toekomst der toeristen worden. Reeds bestaat er een gemakkelijke verbinding per zeeboot langs de kust van Norwegen om hierlangs den terugweg te aanvaarden. Ook langs deze route is veel natuurschoon te bezichtigen.

Voor inlichtingen, hotels, reisroutes, enz. wende men zich tot de Vereeniging Vreemdelingenverkeer te Helsingfors (adr. Turistforeningen, N. Esplanadgatan 21, Helsingfors) of de Alg. Nederl. Vereeniging v. Vreemdelingenverkeer, 's Gravenhage.

In alle hotels, magazijnen enz. komt men terecht met moderne talen, vooral met Duitsch.

